Jaarverslag Stichting Khaki Fonds 2018

Inleiding

Werken onder scholieren en studenten in landen als Congo-Kinshasa en Soedan is niet makkelijk. Ook in 2018 drukten de politieke instabiliteit en onveiligheid zwaar op de levens van de Khaki-kinderen en jongeren. Onderwijs is een sector die gevoelig is voor sociale onlusten, en in beide landen was er veel aan de hand dat voortgang belemmerde.

Ontwikkelingen in Khartoum en Kinshasa

In Soedan barsten (wederom) protesten los, en hieraan deden vooral studenten mee. Velen van hen werden gearresteerd, gedood of verdwenen. Inmiddels is duidelijk dat de President Bashir van toneel is verdwenen. Helaas zijn de verwachtingen nu zeer slecht, na een periode van hoop op een betere en democratischere toekomst. Milities houden gewelddadig huis en mondige studenten zijn vaak het doelwit van de nieuwe heersers die geen kritiek dulden. Scholen waren geregeld dicht door de onveiligheid. Justin, de Khaki-vrijwilliger moest ook een laag profiel aannemen; hij voelt zich als buitenlander (hij is een Zuid-Soedanees) snel kwetsbaar. Hierdoor konden niet alle betalingen worden gedaan. Communicatie in zo'n situatie blijft problematisch. Dankzij de bijdrage van Charity Bazaar kon het werk in Soedan op een wat kleinere schaal worden gesteund, maar het is onzeker of dit door kan gaan. Het is lastig om meer of andere vrijwilligers te vinden, omdat er in Khartoum diepgewortelde vooroordelen en wantrouwen is onder de verschillende ethnische groepen. De doelgroep bestaat uit ontheemden en vluchtelingen uit Darfur, Nuba bergen en Zuid-Soedan, die doorgaans geen of weinig vertrouwen hebben in vertegenwoordigers van buiten hun eigen groep. Werken in Soedan is bovendien lastig vanwege de financiële sancties die bankbetalingen onmogelijk maken, en de continue dreiging van de veiligheidsdiensten van het regime. Zij zijn erop uit om controle te krijgen over buitenlandse steun zodat ze die kunnen gebruiken voor hun eigen mensen (en niet de slachtoffers van de burgeroorlog).

In Kinshasa ging het jaar met horten en stoten en waren er grote politieke spanningen. Het was onzeker of verkiezingen wel door zouden gaan, en de uitgaande regering van Kabila deed er alles aan om aan de macht te blijven. Het schooljaar 2018-2019 ging later van start doordat er eerder in het jaar vertragingen waren, oa door stakingen in het onderwijs. Scholieren en studenten werden soms gedwongen thuis te blijven door politieke demonstraties. Vlak voor de verkiezingen wilde een aantal opleidingsinstellingen extra vroeg betaald worden om de onzekerheid tegen te gaan. Gelukkig verliepen de verkiezingen tamelijk vreedzaam, en is het redelijk rustig gebleven.

In totaal omvat de doelgroep in Soedan eigenlijk 40 kinderen, maar de meeste kinderen konden niet worden bereikt om bovenstaande redenen. In Congo steunt het Khakifonds 34 studenten en kinderen. Hiervan zijn er 10 jongens en 24 meisjes. Een studente woont in Bukavu, de rest in Kinshasa. Van de 34 gaan er 19 naar hoger onderwijs en 15 naar lager en middelbaar onderwijs. Van de 34 waren er 4 die een eindexamen deden, en slaagden. Bij 5 studenten waren de resultaten onder de maat; 3 vielen af (en lieten ruimte voor nieuwe studenten) en 2 mochten het schooljaar overdoen. Schoolgeld voor basis- en middelbare school bedraagt circa 175 euro in Soedan en 300 euro in Congo. Hogeschool en universitair onderwijs bedraagt in beide landen tussen de 300 en 500 euro per jaar. Het komt ook soms voor dat kinderen/jongeren uit beeld verdwijnen, doordat hun situatie instabiel is, en zij geen contact zoeken met de Khaki-vrijwilligers

voor aanvang van het nieuwe schooljaar. Dit is 3 keer voorgekomen in 2018. De reden is in zo'n geval meestal dat zij onvoldoende steun hebben van hun familie of gastgezin om door te gaan met studeren. Meisjes moeten vaak thuisblijven om te helpen in het huishouden of zieken thuis te verzorgen. Voor meer verhalen over de studenten in de doelgroep verwijzen we u naar de nieuwsbrieven.

Organisatie en fondsenwerving

Corina en Claude van het Khaki-fonds waren tot begin september woonachtig in Congo, waar ze nauwe contacten konden onderhouden met de studenten. Na hun vertrek werden twee vrijwilligers aangesteld om de studenten te monitoren en de betalingen te doen. Voor de universitaire studenten gelden nu strakkere regels voor het aantonen van gemaakte kosten, nadat een jongen betrapt werd met het sjoemelen met betalingsbewijzen. Hij kan zijn studiejaar wel afmaken met wat betaald is, maar ontvangt verder geen steun meer. In Congo is het systeem van onderwijskosten ondoorzichtig en onbegrijpelijk voor Nederlanders. Het gebeurt vrij vaak dat studenten geconfronteerd worden met onverwachte kosten zoals voor lesmateriaal dat de docent verplicht stelt of voor stage-begeleiding. Het lijkt op een manier voor de docent om zijn magere salaris aan te vullen. Het is daarom moeilijk om van tevoren een schatting te maken van de benodigde kosten en de opleidingsinstituten verschaffen ook niet altijd betalingsbewijzen. Dit probleem speelt in Soedan veel minder.

De omzet van Khaki steun is nog steeds erg kleinschalig (dit jaar 16.000 euro), en een schaalvergroting is lastig omdat het initiatief rust op de inzet van vrijwilligers met drukke banen. Fondsenwerving eind 2017, begin 2018 via het internationale netwerk van de oprichters leverde (nog) niets op. Donoren uit Nederland lijken meer gewend te zijn om te geven aan goede doelen. Mede door de nieuwe vrijwilligers in Kinshasa (Remko en Marguerite) zijn er nieuwe ideeën om het Khaki-werk te verbeteren. Bijvoorbeeld om specifieke fondsen aan te schrijven, en om de focus op onderwijs voor meisjes te verscherpen naar opleidingen voor beroepen waarin zij ondervertegenwoordigd zijn (ICT, business). Er is een groepje studenten die een ICT-opleiding doen, die beslist een eigen computer nodig hebben. Remko heeft uit zijn netwerk laptops verkregen om aan hen uit te delen.

De donorbasis in Nederland is niet heel groot maar wel trouw; het schommelt rond de 30 vaste donoren. Een trouwe anonieme donor draagt een relatief groot aandeel bij; dit jaar maar liefst 4500 euro, dus circa 25 %. Het Khakifonds kon ook dit jaar weer rekenen op het Aelbrechtsfonds, dat eerder een meerjarige schenking gaf.